

نظمیه در دست خودی‌ها

پس از برکناری پایه‌گذار نظمیه در ایران تا زمان ورود افسران سوئدی نظمیه در زمان احمد شاه قاجار و تشکیل دوباره این اداره به سبک اروپایی، ریاست نظمیه با نظامیان ایرانی بود و در این مدت اقدامات چشمگیری ازسوی آنها دیده نشد.

پس از برکناری پایه‌گذار نظمیه در ایران تا زمان ورود افسران سوئدی نظمیه در زمان احمد شاه قاجار و تشکیل دوباره این اداره به سبک اروپایی، ریاست نظمیه با نظامیان ایرانی بود و در این مدت اقدامات چشمگیری ازسوی آنها دیده نشد.

پس از پایان کار کنت، ریاست این اداره به عهده «میرزا ابوتراب خان نظم‌الدوله« که مترجم مخصوص و معاون کنت بود، محول شد و پس از آن اشخاص ذیل ریاست آن را به عهده گرفتند:

میرزا عیسی وزیر مختارالسلطنه، رضا بالا (آقا بالاخان سردار)، حاج سعیدالسلطنه و اعظم‌السلطنه. در آغاز مشروطیت، ریاست این اداره را «موسیو یپر« یکی از سران ارامنه عهده‌دار شد و او با قدرت به استقرار نظم توفیق یافت.

پس از کشته شدن او در جنگ همدان یکی از معاونان ارمنی او به نام سهراب خان و سپس مظفرالعلم (سردار انتصار) ریاست نظمیه را به عهده گرفتند.

در دوران ریاست نظمیه یکی از رجال نظامی به نام «صولت نظام« که بعد ملقب به سردار شوکت شد، مدرسه‌ای برای تربیت افسران نظمیه به ریاست و استادی سیف‌الدین بهمن تشکیل داد و در اواخر ریاست او بود که مستشاران سوئدی به تهران وارد شدند.

اما قبل حضور دوباره مستشاران خارجی در راس نظمیه و پس از برکناری محمدعلی شاه که به دنبال پیروزی مشروطه‌خواهان رخ داد، یپر خان ارمنی به ریاست نظمیه منصوب شد و با وجود تحولاتی که او در نظمیه ایجاد کرده بود، ریاست یک فرد غیرمسلمان بر نظمیه، بویژه برخوردهایی که در آن زمان با شیخ فضل‌الله نوری صورت گرفت و نیز واقعه پارک اتابک و برخوردهایی که با ستارخان و باقرخان انجام شد، موجب ایجاد واکنش‌هایی منفی نسبت به یپر خان و نظمیه در گروه‌هایی از مردم گردید.